

Frågor och svar

Några utvalda frågor och svar från medlemmar under 2022

Är det möjligt att ha olika priser för olika medlemmar i en ekonomisk förening enligt lagen om ekonomiska föreningar? Alla medlemmar ska ju behandlas lika.

Svar: Vi har stämt av detta med jurist och revisor och det finns inga juridiska hinder för detta. Med nuvarande prismodell blir medlemsnyttan, dvs medlemsförmånen, orättvis eftersom den inte tar hänsyn till var i landet medlemmen förbrukar sin medlemsel.

Hur fördelar sig förbrukningen mellan SE1-2, 3 och 4?

Svar: 7 % i SE1-2, 79 % i SE3 och 14 % i SE4

Vad är den verkliga produktionskostnaden för vår egen vindel?

Svar: Den operativa kostnaden (drift, underhåll, administration) ligger idag på ca 35 öre/kWh.

Vem tar vinsten på prisskillnaden?

Svar: Det är ingen specifik aktör som får vinsten. Möjligen kan elproducenterna i SE 3 och SE4 som bara producerar el och säljer på börsen anses vara vinnare eftersom de får bra betalt för sin produktion. Staten som får ökade skatteintäkter är ju också en vinnare.

Ska inte medlemmar få levererad den el våra vindkraftsverk tillverkar?

Svar: Det skulle fungera om vi drog en elledning från alla 9 vindkraftsverken till alla 4000 medlemmar. Problemet är att vi inte lagligt kan bygga egna elnät mellan produktionsanläggningar och förbrukningsanläggningar. Vi måste därför använda statens elnät och då får vi sälja och återköpa medlemselen i de områden där medlemselen produceras och förbrukas. Det skulle dessutom bli orimligt dyrt att bygga ett eget elnät.

Förslag att vi inför nya stadgar som reglerar att försäljningen av andelar i ett elområde inte får överstiga elproduktionen på årsbasis i samma elområde.

Svar: Det är ett bra förslag. Ett alternativ är att vi säljer några vindkraftverk i SE2 och köper motsvarande antal verk i SE3 eller SE4. Vi har nu redan gjort en sådan affär. Det kommer dock att ta lite tid innan fler affärer kan genomföras.

Har man någon glädje av att ha vindkraftsandelar nu?

Svar: Om du förbrukar din medlemsel i elområde 1 eller 2 så är det ingen glädje just nu. Då är det läge att pausa andelarna tills att föreningen har infört den nya prismodellen.

Hur kommer det sig att vår rådgivare inte band priset i oktober, då man faktiskt kunde se signaler på att priset skulle dra iväg upp redan i oktober? Ganska konstigt att föreningen inte termin säkrar den förbrukning man inte producerar själva utan enbart förlitar sig till ett rörligt elpris.

Svar: Det låter som en enkel lösning med prissäkring. Men det är inte lösningen på vårt problem då elpriserna går så kraftigt upp och ner och att skillnaden mellan SE2 och SE3/SE4 fortsätter att vara

stor. Kostnaden för föreningen att prissäkra förbrukning blir mycket hög och det skulle innebära att vi måste höja medlemspriset kraftigt under lång tid. För att minska riskerna måste vi då även prissäkra produktionen och då består den stora skillnaden i elpris i våra elområden i ett fastlåst format. Om elpriserna går ner så kan inte föreningen hänga med nedåt och sänka medlemspriset.

Menar ni att våra vindkraftverk underproducerar och att vi därför måste köpa el? För om ni inte menar det så förstår jag inte hur spotpriser eller dyr el någon annanstans kan påverka oss som äger och producerar vår egen el.

Svar: Nej, föreningen producerar mer el än vad vi förbrukar. Problemet är att vi får dåligt betalt för vår produktion i elområde 2 men får betala dyrt för att leverera vindkraftselen till medlemmar i elområde 3 och 4. Föreningen tilldelar ca 80% av normalproduktionen till medlemmarna. Överskjutande 20% säljs på elbörsen och hamnar i föreningens kassa i syfte att bygga upp ett kapital när medlemmarna skall få tillbaka en del av investeringen efter 25 år.

Finns det några funderingar på att införa timdebitering med tanke på hur vindkraften fungerar?

Svar: Antar att du tänker på medlemmarnas förbrukningsprofil. Ja absolut är det något vi börjat titta på. Problemet är att en stor del av medlemmarna måste begära att från elbolaget få en timmätare och att vi då kan samla ihop alla medlemmar i ett eget inköpskollektiv. Vi måste också bestämma vilka timmar på dagen och månaden som vi skall märka med medlemsel. Det är en mycket komplicerad process men jag tror ändå att vi kommer att hitta lösningar under våren 2023 för medlemmar som vill och kan styra sin elförbrukning till timmar med lägre pris.

Medlemmar är ju själva producenter och konsumenter, varför varierar då priset? Tar staten ut en överföringsavgift som är så oerhört stor och det är prisområdesskillnaden?

Svar: Det är stora skillnader i elpriser där elen från vindkraftverken matas in på elnätet där elen produceras och där medlemmar tar ut och förbrukar sin medlemsel. Prisskillnaden har varit liten mellan våra elområden sen införandet år 2011 men ökade kraftigt i november 2021 och det verkar som det kommer att vara stora skillnader under lång tid framöver.

Vad är föreningens procentuella extrakostnad pga "profilkostnad"? Hur mycket påverkar det?

Svar: Profilkostnaden beskriver skillnaden mellan vilka timmar som våra vindkraftverk producerar sin el och vilka timmar som våra medlemmar förbrukar sin medlemsel. Eftersom det är olika priser varje timme under ett dygn blir det en skillnad mellan ersättning till föreningen för producerade timmar under ett dygn och kostnad för förbrukade timmar under ett dygn. Skillnaden har under de senaste 4-5 åren varit ca 3-5 öre/kWh. Under våren och sommaren 2022 ökade skillnaden till ca 30-50 öre/kWh.

Vad är er bedömning om elprisutveckling för mig som andelsägare i solivind?

Svar: Att prisskillnader mellan elområden och mellan dygnets 24 timmar kommer att bestå under lång tid. Ukrainakriget innebär sannolikt att vi kommer att få mycket höga priser i SE3 och SE4 under hösten och vintern 2022-2023. Vi kommer att genomföra den föreslagna prismodellen med elområdestillägg i slutet av året 2022 som innebär att medlemsförmånen blir lika för alla medlemmar oavsett var medlem förbrukar sin andelsel.

Vad är skälet för att driva föreningen vidare nu när vi fått prisskillnaderna mellan elkraftsområdena?

Svar: Det finns goda skäl att driva föreningen vidare då behovet och intresset är stort att öka takten för utbyggnad av förnybar energi tillsammans. Vi måste därför genomföra ett antal åtgärder för att undvika de risker som skillnader i elpriser mellan elområden och mellan dygnets 24 timmar innebär i framtiden.

Varför ska man fortsatt vara medlem i föreningen?

Svar: Att vara elproducent är alltid en risk och ingen garanti på god avkastning men på lite längre sikt är andelsägande av förnybar elproduktion sannolikt en lönsam affär. Vi ser en stor efterfrågan av mer förnybar el kommande 10-årsperiod i Sverige. Med ökad efterfrågan i norra Sverige kommer det att innebära betydligt högre elpriser i SE1 och SE2. Därmed kommer det på sikt att bli lönsamt att vara delägare av vindkraft i hela Sverige. Solivinds verk har livslängd på ytterligare 15 - 20 år att producera el.

Hur funkar egentligen föreningens affärsmodell med tanke på elområdena? Tänker att problemet är skillnaden mellan produktion i elområde och konsumtion i elområde?

Svar: I den elmarknad som nu växer fram så fungerar inte nuvarande prismodell så länge föreningen har så stor andel av sin produktion i SE2. Det är precis därför som styrelsen har tagit fram ett förslag till ny prismodell som kortsiktigt löser problemet. Därefter kommer styrelsen att utreda andra lösningar för att komma till rätta med obalansen mellan elområdena.

Vart går strömmen ifrån SE1 och SE2?

Svar. Om du menar produktionen från SE1 och SE2 så matas den ut på elnätet där elproduktionen finns. I dagsläget blir det dock stora förluster eftersom det är i SE3 och SE4 som till största delen förbrukar el i Sverige. Svenska kraftnät kommer att investera miljardbelopp de närmaste 10 åren med att förstärka elnätet och minska förlusterna. Vi ser samtidigt att efterfrågan av el kommer att kraftigt öka i norra Norrland de kommande 10 åren vilket på lång sikt förbättrar balansen mellan norr och syd och minskar förlusterna.

Jag bor i omr 2 och har produktionen i samma område. Då känns det inte rättvist att jag ska vara med och betala för att kompensera för högre pris i omr. 3-4?

Svar: Det är precis därför styrelsen förslår en ny prismodell där medlemmar som har ett högt marknadspris för el får ett större elområdestillägg som jämnar ut värdet på medlemsförmånen och att värdet blir lika för alla medlemmar oavsett i vilket elområde som medlemmen förbrukar sin el.

Känslan är att vi har för många medlemmar i SE3 och SE4. Finns det planer att erbjuda återköp (inom dessa områden) för att minska detta så att vi får bättre balans på produktion och förbrukning på våra verk? Känns som enda utvägen i den situation som uppkommit?

Svar: Ja det finns planer på att erbjuda återköp men det som hänt den senaste tiden har gjort att återköp fått ta paus då det i dagsläget då det inte finns någon likviditet i föreningen. Ett annat sätt är att sälja verk i SE2 och köpa verk i SE3 eller SE4 vilket styrelsen redan börjat utreda.

Vi har väl köpt förvaltning av proffs? Hur kommer det sig att dessa proffs inte såg detta komma? Riskminimering bör väl vara en viktig princip när man förvaltar amatörers egendom?

Svar: Ja, självklart kan alla göra missbedömningar. I detta fall har samtliga aktörer på elmarknaden helt missbedömt den uppkomna situationen i slutet av året 2021 och det finns många andra aktörer än Solivind som gjort stora förluster trots råd från proffsen.

Vi har ju haft ett fast pris tidigare, trots att priserna mellan prisområdena varierat. Vem har betalt mellanskillnaden?

Svar: Det har inte varit några stora skillnader i elpris mellan elområdena de senaste 10-15 åren. Det har under några få månader varit högre elpris i SE4 men bara under ett fåtal månader.

En grundfråga som jag tror att många ställer sig: Kommer vi i Solivind över tid att få ett lägre elpris än andra framöver = är det alls lägre någon mening att vi har investerat vårt kapital i elproduktion?

Svar: Hela konceptet vindandelskoopertiv bygger på en affärsmodell att tillsammans investera i förnybar elproduktion och att få köpa den producerade medlemselen till självkostnadspris. Den uppkomna situationen med en helt ny elmarknad innebär att föreningen måste vidta kraftfulla åtgärder så att föreningen kan överleva och anpassa föreningens affärsmodell som ger tydlig medlemsnytta under kommande 15 år vilket motsvarar andelarnas kvarvarande livslängd.

"Experten" säger att producenterna säljer till dem som betalar bäst. Varför gör inte vi det?

Svar: Det finns tyvärr inga lagliga eller juridiska möjligheter för Solivind att handla med el utanför den svenska elmarknaden. All produktion skall prissättas per timme av Nordpool, ingen annan handel utanför Nordpool får förekomma.